

i den del af Europa, som blev til frie og suveræne nationer i årene fra 1989 til 1991. Det er derfor nødvendigt, at vi forstår, at vi befinder os i nye tider, hvis væsen vi ikke kender, men hvis væremåde vi netop i disse år former, og i den forbindelse er det værd at erindre den tale, Tjekkiets præsident, Vaclav Havel, holdt på Harvard University sidste sommer, hvor han bl.a. sagde:

»Så længe udvidelsen af NATO-medlemskabet til at omfatte lande, som kulturelt og politisk føler sig som dele af den region, alliancen blev skabt for at forsvare, opfattes af f.eks. Rusland som et antirussisk forehavende, vil det være et tegn på, at Rusland endnu ikke har forstået den nye æras udfordring.«

Og så længe vi tøver, har vi altså heller ikke forstået den, siger Havel indirekte.

Vi kan ikke sige til nationer, der opfylder alle kriterier for medlemskab af NATO, at vi ikke tør optage dem. I samme øjeblik vi siger dette, har vi sagt, at der ikke er sket afgørende forandringer i Europa, og at vi fortsat opfatter disse lande som lydriger af Moskva. Ved ikke at optage dem lader vi nemlig Moskva afgøre, hvad de må og ikke må, og hvad vi tør og ikke tør, og dermed har vi faktisk fastholdt den skillelinje i Europa, som vi beklagede og modarbejdede lige fra den dag, Jerntæppet sænkede sig tværs gennem Europa.

Hvis ikke et land suverænt kan afgøre sit allianceforhold, er det ikke suverænt, og hvis alliancen ikke optager et suverænt europæisk demokrati, er det ikke en alliance af demokratier for demokratiet. Vores opfattelse er derfor, at NATO skal optage de ansøgerlande, som opfylder betingelserne – jo før, jo bedre.

Men når dette er sagt, er det lige så afgørende, at alliancen ikke får karakter af en fjendtlig blok over for Rusland; vi skal ikke støde Rusland fra os. For det første fordi det er i vores egen interesse at have et godt, frit og fredeligt samvirke med Rusland, og for det andet fordi det er i Ruslands interesse at være sikker på at kunne leve i fred og frihed. Derfor skal vi ikke bringe det nye Rusland i en situation, hvor det ikke ser anden udvej end konfrontationen for at sikre sig mod det i dets egne øjne fjendtligsindede Vesten, og omvendt skal vi heller ikke efterlade de nye demokratier på åben mark, hvor de vil føle sig prisgivet af Vesten, der talte så højt om frihed, dengang de ikke havde den.

De nye demokratier har hørt udtalelser nok om Ruslands nære udlænd. De har set, med hvilken menneskeforagt Rusland stadig løser

problemer, således som det netop nu finder sted i Dagestan, de har oplevet den massive valgsvindel i Tjetjenien, de har læst den russiske artikel, der viste, hvorledes de skal rammes med raketter, hvis de anvender deres suverænitet til at gå ind i NATO, og de har naturligvis med bekymring registreret det kommunistiske comeback ved valget i december.

Vi skal gøre det klart, at et udvidet NATO er en følge af NATO's statutter og ikke er en antirussisk alliance, og vi skal forklare, at Rusland ikke kan være med, fordi Rusland er og definerer sig selv som euroasiatisk magt, og derfor skal vi parallelt med optagelsen af de nye medlemmer intensivere vores samarbejde med Rusland. Vi vil foreslå, at der oprettes et sikkerhedspolitisk kontaktorgan mellem Rusland og NATO til drøftelse af fælles problemer og tackling af disse, inden de udvikler sig til misforståelser – derved får Rusland også opfyldt sit ønske om at have en særlig status i den europæiske sikkerhedsstruktur, et ønske, som kun blev delvis imødekommet ved ændringen af CSCE til OSCE – og endelig vil vi udbygge samarbejdet med Rusland og støtten til det russiske demokrati, idet vi lægger vægt på EU's partnerskabs- og samarbejdsaftale med Rusland, ikke mindst den indledende erklæring:

»Begge parter erklærer sig overbevist om den afgørende betydning af retssamfundet og respekten for menneskerettighederne, særlig mindretalletenes rettigheder, etablering af et flerpartisystem med frie og demokratiske valg og en økonomisk liberalisering med henblik på indførelse af markedsøkonomi.«

I denne sammenhæng erklærede begge parter ligeledes:

»En fuldstændig gennemførelse af partnerskabet forudsætter, at Rusland fortsætter og fuldfører sine politiske og økonomiske reformer.«

Dette er betydningsfulde ord, som binder begge sider, og derfor giver EU nu hvert år betydelige milliardsummer til den økonomiske omstillingsproces og til stabilisering af demokratiet samt til genopretning af miljøet. Ligeledes arbejder Den Europæiske Bank, Verdensbanken og IMF for at forhindre den udskridning i Rusland, der rent faktisk stadig er mulig, når man tager det seneste valg i betragtning.

Danmark har bidraget og skal vedblivende bidrage til denne udvikling, også bilateralt. Den Øststøttelov, som KVR-regeringen og KV-regeringen fik gennemført, omfatter nu også Rus-